

KIAULIŲ VIRŠKINAMOJO TRAKTO HELMINTOZIŲ PAPLITIMAS LIETUVOJE PRIKLAUSOMAI NUO GYVULIO AMŽIAUS IR FERMŲ DYDŽIO

Saulius Petkevičius^{1,2}, Asta Pereckienė^{2,3}

¹*Užkrečiamųjų ligų katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas, tel., faks. +370 37 36 35 59; el. paštas: saulius.petkevicius@lva.lt.*

²*Lietuvos veterinarijos akademijos Veterinarijos institutas, Instituto g. 2, LT-56115 Kaišiadorys*

³*Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, J. Kairiūkščio g. 10, LT-08409 Vilnius*

Santrauka. Norint nustatyti kiaulių virškinamojo trakto helmintozių paplitimą Lietuvoje priklausomai nuo kiaulių amžiaus ir fermos dydžio, atlikti tyrimai 20-yje stambių kiaulių ūkių (4 000–33 000 kiaulių), 45-iuose vidutinio dydžio ūkiuose (400–4 000 kiaulių) ir 26-iose smulkiųjų ūkininkų fermose (1–10 kiaulių). 2007–2008 metais ištirti 1 422 mėginiai. Tirtos įvairaus amžiaus kiaulės, natūraliai užsikrėtusios *Ascaris suum*, *Oesophagostomum dentatum* ir *Trichuris suis*, kurios pagal amžių suskirstytos į grupes: 0–3 mėn., 3–4 mėn., 4–7 mėn., 9–11 mėn., paršavedes ir kuilius. Tyrimai atlikti McMaster metodo S. A. Henriksen ir A. Aagaard (1976) modifikacija, naudojant tradicines dviejų langelių McMaster kameras. Nustatyta, kad 3–4 mėn. paršų grupėje 6, 14 ir 7 proc., o 4–7 mėn. kiaulių grupėje 10, 28 ir 14 proc. gyvulių stambiose, smulkiose ir vidutinio dydžio fermose buvo užsikrėtę *A. suum* helmintais. Tyrimais daugeliu atvejų nustatyta silpna askaridžių invazija, nes mėginiuose rasta tik po 20–40 askaridžių kiaušinėlių 1 g išmatų. Tyrimai parodė, kad 9–11 mėn. amžiaus grupėje 18 ir 22 proc. stambių ir vidutinių fermų, o paršavedžių grupėje 12 ir 19 proc. stambių ir smulkių fermų buvo užsikrėtę *Oesophagostomum* spp. helmintais. Nustatyta, kad 9–11 mėn. kiaulių grupėje 1 ir 5 proc. stambių bei vidutinių fermų, o paršavedžių grupėje 2 ir 6 proc. stambių bei smulkių fermų gyvuliai buvo užsikrėtę *T. suis* helmintais. Daugeliu atveju nustatyta silpna trichurių invazija, nes mėginiuose rasta tik po 20 trichurių kiaušinėlių 1 g išmatų.

Pagrindiniai kiaulių virškinamojo trakto parazitai Lietuvoje yra *Ascaris suum* ir *Oesophagostomum* spp. Kiaulių, auginamų smulkiose fermose, užsikrėtusių virškinamojo trakto parazitais yra ženkliai daugiau nei kiaulių, auginamų stambiose fermose ($p < 0,05$).

Raktažodžiai: *Ascaris suum*, *Oesophagostomum* spp., *Trichuris suis*, fermos, kiaulės, amžius.